

Srbija je sa postojećim elektroenergetskim kapacitetima energetska nezavisna zemlja i proizvodi dovoljno električne energije za potrebe stanovništva i privrede.

Ipak, većina tih kapaciteta odavno je zašla u srednje godine. Bez obzira na starost elektrana, "Elektroprivreda Srbije" planskim ulaganjem u održavanje, revitalizacije i modernizacije, očuvala je i unapredila svoje kapacitete.

Predanim ulaganjem u ekološke projekte EPS potvrđuje opredeljenje da elektrane ispune sve kriterijume zaštite životne sredine.

Cilj je da i u narednim decenijama Srbija ima stabilnu i pouzdanu proizvodnju električne energije, obezbeđenu energetska nezavisnost i potpuno ispunjene ekološke EU norme. Bez obezbeđene energetske nezavisnosti, nema ni privrednog razvoja, niti sigurne budućnosti za naredne generacije.

EPS konstantno ulaže, proizvodnja električne energije raste i održava se visok nivo koeficijenta pouzdanosti, što ne bi bilo moguće bez investicija i dobrog rada. U poslednjih 15 godina u kapitalne remonte EPS je uložio 1,4 milijarde evra. Kada se računaju i manji remont i projekti, to je oko 2,5 milijardi evra. Samo revitalizacijama blokova i hidroagregata, povećanjem efikasnosti pre svega, dobili novu snagu i nove „zelene“ megavate. Ukupno to je oko 200 megavata.

“Prosečna starost elektrana EPS je oko 45 godina. U termo sektoru starost postrojenja kreće se od čak 60 do 30 godina. Bez gradnje zamenskih blokova, EPS neće moći da obezbedi dovoljno energije u narednim decenijama, jer se očekuje prosečni porast potrošnje električne energije od oko 0,9% godišnje do 2040. godine. To znači da će biti potrebno oko 6,5 milijardi kWh više električne energije u 2040. godini, odnosno oko 3 TWh više u 2030. u odnosu na 2020”, kaže Vladimir Marković, pomoćnik direktora EPS i direktor Sektora za ključne investicione projekte.

EPS strateški i planski radi na modernizaciji postrojenja da bi se obezbedila sigurnost snabdevanja električnom energijom, što je glavni uslov normalnog funkcionisanja države, odnosno građana i privrede naše zemlje, dodaje on.

“Uveliko radimo na projektima novih obnovljivih izvora, ali ne smemo zanemariti da je ključ elektroenergetske stabilnosti Srbije u što većoj modernizaciji i tehnološki unapređenom korišćenju uglja. Neophodno je pronaći pravi miks kako, u kojem obimu i dinamici koristiti resurse koje Srbija ima”.

Prema procenama stručnjaka, bez uglja Srbija nema ni resurse ni potencijale da obezbedi elektroenergetsku stabilnost i nezavisnost. I uz veću proizvodnju iz OIE, i uz buduću proizvodnju iz gasa, termokapaciteti moraju da ostanu dominantni. U suprotnom, nedostajće energije i uvozićemo znatno skuplju struju. To bi ugrozilo građane i privredu Srbije. EPS je zato spreman da trasu tranzicije ka čistijoj proizvodnji energije ispuni uz povećanje kapaciteta iz OIE, kao i uz projekte koji ugalj čine čistijim uz ispunjenje svih domaćih i EU ekoloških zakona.

“Srbija je već u potpunosti zavisna od uvoza gasa, u visokoj meri zavisna od uvoza nafte, a jedina oblast energetike u kojoj je naša država i dalje nezavisna od uvoza jeste oblast elektroenergetike – zahvaljujući, pre svega, svojim prirodnim, rudnim i vodnim bogatstvima. Po rezervama uglja naša država se nalazi na osmom mestu u svetu, ispred nas su samo velike države poput Rusije, Kine, SAD, Australije, Nemačke, Turske i Indonezije”, objašnjava Nenad Šijaković, inženjer i stručnjak za elektroenergetske projekte.

Jedini sličan slučaj našem u Evropi, kako navodi, mogla bi biti Poljska, koja na istoj listi zauzima deseto mesto po rezervama lignita.

“Možda bi najpametnije bilo da se ugledamo na ovu članicu Evropske Unije i Višegradske četvorke, da pratimo njene poteze, kada je reč o dekarbonizaciji i NECP, odnosno nacionalnim ciljevima vezanim za strateški razvoj energetike, s tim što moramo imati na umu da smo mi mala i siromašna zemlja, koja se nipošto ne bi smela olako odricati svojih sopstvenih energetske rezervi i tako postati potpuno energetske zavisna”, rekao je Šijaković.

Da bi iskoristila resurse EPS snažno investira u projekte zaštite životne sredine. Tokom poslednjih godina „Elektroprivreda Srbije“ uložila je oko 500 miliona evra u projekte kojima se unapređuju kvalitet vazduha, vode i zemljišta. U svim termoelektranama završena je rekonstrukcija elektrofiltera čime su značajno smanjene emisije praškastih materija odnosno PM čestica. U to je do sada uloženo 97 miliona evra. Rezultat su 2,5 puta manje emisije praškastih materija.

EPS ne “spava” sa ekološkim projektima, jer su ukupne investicije u planirane projekte više od 1,2 milijarde evra. Ulaganja EPS u zaštitu životne sredine doneće do 2025. smanjenje emisija sumpor-dioksida 90 odsto, azotnih oksida 45 odsto i praškastih materija 95 odsto. Oko 650 miliona evra predviđen je u oblasti zaštite kvaliteta vazduha, kroz izgradnju sistema za odsumporavanje dimnih gasova i primarne i sekundarne mere za smanjene emisije azotnih oksida u termoelektranama.

Sistemi za odsumporavanje dimnih gasova su najskuplji i tehnički najsloženiji projekti. EPS je završio izgradnju postrojenja u TE „Kostolac B“ vrednog 96 miliona evra i garancijska merenja su pokazala da su emisije SO₂ znatno ispod važećeg evropskog standarda od 200 miligrama po kubnom metru.

Najvredniji projekat od 217 miliona evra, čija je realizacija u toku, obezbediće sistem za odsumporavanje dimnih gasova za TENT A.

“To je jedna od najvažnijih investicija u regionu zbog visine finansijskih ulaganja i pozitivnih ekoloških efekata, kao i zbog ispunjavanja obaveza prema Energetskoj zajednici. O tome koliko su ovi projekti kompleksni govori i podatak da uvođenje sistema za odsumporavanje na četiri bloka TENT A, uključuje izgradnju čak 42 objekta”, kaže Marković.

On ocenjuje da postaje izvesno da će do sredine iduće godine postrojenje za odsumporavanje dimnih gasova u TENT A biti završeno.

“Rezultat će biti oko 10 puta manje emisije sumpor-dioksida, odnosno niže od 200 mg/m³ čime se nadmašuju zahtevi domaćih i evropskih ekoloških standarda. Projekti odsumporavanja na lokacijama EPS-ovih termo kapaciteta koji se realizuju ili su u planu, ujedno su i najveće pojedinačne ekološke investicije u Srbiji”.

Krajem prošle godine postavljen je i kamen temeljac za postrojenje za odsumporavanje u termoelektrani „Nikola Tesla B“, vrednog 210 miliona evra. To postrojenje smanjiće emisije sumpor-dioksida za oko 20 puta. Sistem odsumporavanja dobiće i preostala dva bloka u TENT A, kao i blokovi TE „Kostolac A“ i novi blok „Kostolac B3“.

Investicije na svim poljima

Samo u periodu od 2021. do 2023. godine EPS planira investicije vredne 2,2 milijarde evra. Najvažniji projekti su izgradnja novih kapaciteta i nastavak revitalizacije postojećih: izgradnja novog bloka od 350 megavata B3 u Kostolcu (618 miliona dolara), izgradnja postrojenja za odsumporavanje u četiri bloka TENT A (217 miliona evra), izgradnja prvog vetroparka od 66 megavata (oko 100 miliona evra), izgradnja postrojenja za odsumporavanje u TENT B (210 miliona evra), revitalizacija RHE „Bajina Bašta“ (26 miliona evra), završetak projekta izgradnje novog bloka od 350 megavata Kolubara B (oko 385 miliona evra), revitalizacija blokova A1 i A2 u TENT A sa odsumporavanjem (oko 300 miliona evra), završetak revitalizacije blokova B1 i B2 u TENT B (200 miliona evra), modernizacija i izgradnja postrojenja za odsumporavanje u TE Kostolac A oko 180 miliona evra), izgradnja pristaništa u TENT A i TENT B (67 miliona evra), revitalizacija HE „Đerdap 2“ (200 miliona evra), revitalizacija Vlasinskih HE (oko 50 miliona evra), revitalizacije HE „Bistrica“ (27 miliona evra), revitalizacija postojeća tri i gradnja četvrtog agregata HE „Potpeć“ (47 miliona evra)...

Izvor; B92